

DEMOKRATİK ÖZERKLİĞİN YOLUNU TÜSİAD HAZIRLADI

Aydınlık Dergisi, 23 Ocak 2011

Yıldırım Koç

Emperyalizmin güdümünde ve aşiret reislerinin, toprak ağalarının ve cemaat/tarikat şeyhlerinin önderliğindeki Kürt milliyetçilerinin demokratik özerklik adı altında Türkiye'yi bölme çalışmalarının gerisinde, yaklaşık 20 yıl önce, TÜSİAD'ın hazırladığı raporlar yatmaktadır.

TÜSİAD'ın ilk çalışması, 1992 yılında yayımlanan **Yerel Yönetimler, Sorunlar, Çözümler** kitabıydı.

TÜSİAD'ın, ilk baskısı 1992 yılında yayımlanan **Yerel Yönetimler, Sorunlar, Çözümler** kitabının 1995 yılı Eylül ayında yapılan ikinci basımında şu görüşler dile getiriliyordu:¹

“Merkez yönetiminin görevleri ve yetkileri: Ülke düzeyinde bir örnek ve tek elden yürütülmesi gerekli adalet, genel güvenlik, ulusal savunma, dış politika hizmetleri ile ulusal ölçekli, gelişmişlik düzeylerini dengeleyici, ulusal geliri artırıcı nitelikteki hizmetler ve ülke boyutunda ulusal hedeflerin, ilkelerin ve standartların kamu yönetiminin tüm kesimlerinde gerçekleştirilmesini sağlayıcı gözetim ve denetim hizmetleri merkez yönetiminin yetki ve sorumluluğunda olmalıdır.

“Yerel yönetimlerin görevleri: Bu hizmetler dışındaki yerel toplulukların ortak gereksinimleri ile ilgili tüm hizmetlerin yürütülme yetki ve sorumluluğu, yerel yönetim birimlerine ait olmalıdır. Bu konuda genellik ilkesi esas olmalı, liste sistemi terkedilmeli, merkez yönetiminin yetkisinde kalacak olan görevler, yasalarla belirtilmelidir.”

TÜSİAD 1995 yılı Şubat ayında, **21. Yüzyıl İçin Yeni Bir Devlet Modeline Doğru, Optimal Devlet, Kamu Ekonomisinin ve Yönetiminin Yeniden Yapılanması ve Küçültülmesine Yönelik Öneriler** isimli bir kitap yayımladı.² Kitabın yazarı Coşkun Can Aktan, bu tarihlerde, ABD'de Kamu Tercih Araştırma Merkezi'nde (Center for Study of Public Choice) misafir araştırmacı olarak çalışıyordu.

TÜSİAD'ın yayımladığı bu **Optimal Devlet** kitabının “Kamu Ekonomisinin Yeniden Yapılanması ve Özelleştirme Reformu” bölümünde merkezi devletin görevlerini yalnızca dış güvenlik, iç güvenlik, diplomasi, adalet, yargı ve altyapı hizmetleri ile sınırlandırıyor; diğer kamu görevlerinin yerel yönetimlere devredilmesini öneriyordu. C.C.Aktan'ın önerileri şöyleydi:³

“Merkezi devletin temel görev ve fonksiyonları dış güvenlik, iç güvenlik, diplomasi, adalet, yargı ve altyapı hizmetleri ile sınırlandırılmalıdır...”

“Merkezi yönetim, yukarıda belirtilen hizmetler dışında genel ekonomi politikasına ilişkin kararları almak ve uygulamakla sorumlu olmalıdır.

“Eğitim, sağlık, bayındırlık, çevre temizliği gibi hizmetler yerel yönetimlere devredilmelidir. Merkezi yönetim eğitim ve sağlıkla ilgili sadece politika, plan ve program oluşturma görevini üstlenmeli, buna karşın hizmetler yerel yönetimler tarafından arzedilmelidir...”

“Kamu ekonomisinin yeniden yapılanması reformunun nihai hedefi özelleştirme olmalıdır...”

“Devletin para basma yetkisini ne şekilde kullanacağı ve para arzının hangi sınırlar içerisinde artırılacağı hukuk kuralları ile sınırlandırılmalıdır. Parasal istikrar için Merkez Bankası'nın yeniden yapılanması ve özleştirilmesi sağlanmalıdır.

“Devletin vergilendirme yetkisini ne şekilde kullanacağı açık ve net olarak tesbit edilmelidir...”

“Merkezi yönetimin, yerel yönetimlerin ve diğer kamu kuruluşlarının borçlanma yetkisini kullanımı ve sınırları mutlaka tesbit edilmelidir.”

¹ Yalçındağ, S., **Yerel Yönetimler, Sorunlar, Çözümler**, TÜSİAD T/95-9/184, s. 56

² Aktan, C.C., **21. Yüzyıl İçin Yeni Bir Devlet Modeline Doğru, Optimal Devlet, Kamu Ekonomisinin ve Yönetiminin Yeniden Yapılanması ve Küçültülmesine Yönelik Öneriler**, TÜSİAD-T/95, 2-174, İstanbul, 167 s.

³ Aktan, C.C., a.g.k., s.132-3.

TÜSİAD tarafından 1995 yılında yayımlanan bu kitapta yer alan önerilerle, Türkiye’de daha sonraki yıllarda hazırlanan tasarılar ve özellikle de 2003 yılı Nisan ayında gündeme gelen tasarılar arasında yer alan öneriler arasındaki benzerlik şaşırtıcı düzeydedir.

TÜSİAD, bu yayınlarında dile getirilen anlayış doğrultusunda, bir Yerel Yönetimler Yasa Tasarısı hazırlattı ve 1997 yılı Ocak ayında yayımladı.⁴

1990’lı yıllarda gündeme getirilen bu görüş ve öneriler, günümüzde gerici Kürt milliyetçilerinin demokratik özerklik talepleri ile ne kadar örtüşüyor, değil mi?

⁴ Yalçındağ, S.; Çoker, Z.; Aytaç, F.; Çelet, M., **Yerel Yönetimler Yasa Taslağı**, TÜSİAD T/97-207.